SISEMINISTEERIUM

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium Teie: 05.10.2026 nr 13-1/3427-1

Meie: 05.11.2026 nr 13-4/55-2

Siseministeeriumi ja valitsemisala asutuste tagasiside üleriigilise planeeringu „Eesti 2050“ põhilahendusele

Siseministeeriumile saabus arvamuse avaldamiseks ja ettepanekute esitamiseks üleriigilise planeeringu „Eesti 2050“ põhilahendus. Siseministeerium on koostöös valitsemisala asutustega põhilahenduse üle vaadanud ning saadame koondina ühise vastuse.

Palume täiendada üleriigilise planeeringu seletuskirja järgnevaga:

1. ***peatükk 3.1:*** "Julgeolek ja riigikaitse kui riigi ruumilise toimimise alustala" sarnaselt kliimariskide juures elutähtsa teenuse käsitlusega toimimine talvetingimustes.

Riigipiiri valvamiseks vajalik taristu

2. ***peatükk 3.1, p 11, lk 18:*** Planeeringu tekst võimaldab idapiiri valvamiseks vajaliku taristu, seiresüsteemide, kommunikatsioonide ja juurdepääsuteede rajamist. Täpsustada võiks taristu hooldamist, uuendamist ja arendamist ning kogu välispiiri, sh merepiiri ja piiriveekogude arvestamist.
   Ettepanek: Riigipiiri valvamiseks ja piirikontrolli teostamiseks tuleb tagada vajalikud ruumilised eeldused piirivalvetaristu, seiresüsteemide, juurdepääsuteede, side- ja energiataristu rajamiseks, hooldamiseks ning arendamiseks. Planeerimisel tuleb arvestada riigipiiri valvamise vajadustega nii maismaa- ja veepiiril kui ka piiripunktides.

Politsei- ja piirivalveteenuste kättesaadavus

3. ***peatükk 3.3.6, p 1–3, lk 31:*** Planeering rõhutab teenuste kättesaadavust kõigis maakondades, muu hulgas füüsilist kohalolu maakonnakeskustes, ning mõistlikke reageerimisaegu. Tähelepanu vajab elanike teenindamise ja operatiivse reageerimise eristamine, et säiliks teenistusvõrgu arendamise paindlikkus. Ootus on politsei teenuse kiirele kättesaadavusele. Dokumendist ei selgu, mida see tähendab või kuidas ruumilise planeerimisega planeeritud reageerimisaeg saavutatakse. Kas kiire politseiteenuse kättesaadavus peab olema kõikjal ühtlane või hajaasustuse puhul on aus välja öelda, et reageerimisaeg on tõenäoliselt pikem juba puhtalt suurema vahemaa tõttu? Linnaruumi tihendamise puhul on oluline, et säiliks kvaliteetse avaliku ruumi kättesaadavus kõikidele ühiskonnagruppidele.

Ettepanek: Politsei- ja Piirivalveameti teenuste kättesaadavuse kavandamisel lähtutakse piirkondlikest vajadustest, elanikkonna paiknemisest, riskitasemest ning teenuste osutamise viisidest. Teenuste kättesaadavus tagatakse sobiva füüsilise teenindusvõrgu, digitaalsete ja mobiilsete teenuste ning operatiivse reageerimisvõimekuse kaudu.

Piiripunktid ja rahvusvahelised transpordisõlmed

4. ***peatükk 3.7, p 3.7.2, 3.7.5 ja 3.7.6, lk 44–47:*** Raudtee-, sadama- ja lennundustaristu arenguga võib kaasneda vajadus piirikontrolli töökohtade, liikumisvoogude ning julgeolekutaristu järele. Piirikontrolli ruumilisi vajadusi võiks selgemalt nimetada.
   Ettepanek: Rahvusvaheliste transpordiühenduste, sadamate, lennujaamade ja piiripunktide arendamisel tuleb arvestada riigipiiri ületamise kontrollimiseks, ebaseadusliku rände tõkestamiseks ning julgeoleku tagamiseks vajaliku taristu ja ruumiliste tingimustega.

Merepiiri valvamine ja otsingu- ning päästetegevus

5. ***peatükk 3.9, lk 54–55:*** Ranniku- ja sadamaalade arendamisel tuleb säilitada Politsei- ja Piirivalveameti veesõidukite tegevuskohad ja operatiivsed juurdepääsud. Sadamate mitmeotstarbeline ja avalik kasutus peab olema ühitatav mereliste operatiivülesannetega.
   Ettepanek: Ranniku- ja sadamaalade arendamisel tuleb tagada riigipiiri valvamiseks, mere- ja piiriveekogudel tehtavateks otsingu- ja päästetöödeks ning reostustõrjeks vajalike tegevuskohtade, veesõidukite paiknemise võimaluste ja operatiivsete juurdepääsude säilimine ning arendamine.

Hädaabiteenuste operatiivtegevuse toimepidevus kriisiolukorras

6. ***peatükk 3.1, lk 17–19 ja ptk 3.3.6, lk 31:*** Planeeringus on olemas kriitilise taristu, kriisilogistika ja side toimepidevuse põhimõtted. Neid võiks siduda sõnaselgelt Politsei- ja Piirivalveameti operatiivtegevuse järjepidevusega.
   Ettepanek: Kriisivalmiduse ja taristu toimepidevuse kavandamisel tuleb arvestada hädaabiteenuste operatiivtegevuse järjepidevusega, sealhulgas operatiivsete tegevuskohtade, liikumiskoridoride, alternatiivsete ühenduste ning vajaliku logistika- ja sidetaristu toimimisega.

Energiataristu ja seiresüsteemide koostoime

7. ***peatükk 3.1 ja 3.8.2:*** Planeering käsitleb taastuvenergeetika arendamist ning riigikaitseliste seire- ja eelhoiatussüsteemide töövõime tagamist.
   Ettepanek: Palume täiendada taristu arendamise põhimõtteid selliselt, et taastuvenergeetika ja muude olulise ruumilise mõjuga rajatiste kavandamisel arvestataks riigi julgeoleku, riigipiiri valvamise ning riiklike side- ja seiresüsteemide toimimise vajadustega.

Lisa 2 – Elluviimiskava

8. ***Lisa 2, lk 5–6:*** üleriigilise planeeringu suuniseid arvestatakse kohalikes ja riigi tasandi ruumiotsustes; täpsemad riigi tasandi planeeringud konkretiseerivad taristu, liikuvuse ja teenusvõrkude paiknemist. Elluviimiskava järgi koostatakse uusi maakonnaplaneeringuid eelisjärjekorras suuremate linnastute toimepiirkondades.
   Ettepanek: Lisada elluviimiskavasse selgitus, et täpsemate riigi tasandi planeeringute koostamisel kaasatakse asjakohase vajaduse korral Politsei- ja Piirivalveamet ning hinnatakse piirihalduse, hädaabiteenuste operatiivtegevuse ja julgeolekutaristu ruumilisi vajadusi.
9. ***Lisa 2, lk 10:*** Kavandatakse õhuruumi kasutuse ruumiline kontseptsioon, sealhulgas drooniliiklus, lennuliiklus ja nende ruumivajadused maismaal.
   Ettepanek: Näha õhuruumi kontseptsiooni koostamisel ette Politsei- ja Piirivalveameti seire-, piirivalve- ja operatiivlendude vajaduste ning võimalike tegevuspiirangutega arvestamine.
10. ***Lisa 2, ptk 3.1–3.2, lk 6:*** Praegu ei taga elluviimiskava sõnastus iseenesest, et Politsei- ja Piirivalveamet osaleks kõigi oma ülesandeid mõjutavate ruumiotsuste ettevalmistamises.
    Ettepanek: Palume täiendada planeeringu elluviimise põhimõtteid selliselt, et järgnevate planeeringute ja olulise ruumilise mõjuga arenduste kavandamisel kaasataks asjakohased sisejulgeoleku ja siseturvalisuse valdkonna asutused, kui kavandatavad lahendused võivad mõjutada nende tegevusvaldkonna ülesannete täitmist, taristu toimimist või arendamise võimalusi.
11. Julgeoleku- ja operatiivtegevuse vajadustega tuleb arvestada võimalikult varases planeerimisetapis.
    Ettepanek: Lisada elluviimiskavasse Politsei- ja Piirivalveameti võimalikult varajase ruumiloomesse kaasamise olulisus, laiendada võib üldisemalt sisejulgeoleku valdkonnale. Ruumiplaneering ei tohiks muuta keerukamaks politsei igapäeva- ning kriisiülesannete täitmist ning on oluline arvestada, et järjepidevuse tagamine ning arendusvõimalused (olgu selleks nt piiriehituse arendus) seataks prioriteediks ning alusdokumentides ei seataks sellele regulatiivseid takistusi.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Anne Siigur
osakonnajuhataja

Kairi Kööts 6125281
kairi.koots@siseministeerium.ee